

درس چهارم

تاریخ ادبیات

درس «بازرگان و پسران» از باب دوم کتاب کلیله و دمنه بازنویسی شده است.
باب دوم کلیله و دمنه، «شیر و گاو» نام دارد.

معنی و مفهوم درس

بازرگان و پسران

از حوادث روزگار بسیار چیزها آموخته بود.

از اتفاقات و حوادث زمانه خیلی چیزها یاد گرفته بود. (با تجربه شده بود).

اندوختن مال از راه پسندیده و تلاش برای مراقبت از آن.

جمع کردن و ذخیره کردن ثروت و دارایی از راه درست و پسندیده و سعی و تلاش برای نگهداری و مراقبت از آن.

هر که در این چند خصلت، کاهلی بورزد، به مقصد نرسد.

هر کس که در این چند ویژگی، تنبلی کند، به مقصد، سرانجام و هدف خود نمی‌رسد.

اگر مالی به دست آورد و در نگهداری آن غفلت ورزد، زود تهیدست شود.

اگر ثروت و پولی به دست بیاورد و در حفظ و نگهداری آن کوتاهی کند، زود فقیر می‌شود.

هر که در اندوختن مال دنیا فقط برای خود تلاش کند، در ردیف چارپایان است.

هر کس در ذخیره کردن مال دنیا فقط برای خودش تلاش کند، مثل حیوانات و چارپایان است.

فروغ آتش را هر چه تلاش کنند کم شود، باز هم شعله‌ورتر می‌گردد.

روشنایی و پرتو آتش را هر چه قدر هم تلاش کنند که کم شود، دوباره روشن تر و شعله‌ورتر می‌شود.

دانه هنگامی که در پرده‌ی خاک نهان است، هیچ کس در پروردن آن تلاش نکند چون سر از خاک برآورد و روی

زمین را آراست. معلوم گردد که چیست، در آن حال، بی‌شک آن را بپرورند و از آن بهره گیرند.

هنگامی که دانه در زیر خاک پنهان است، هیچ‌کس در پرورش و رشد دادن آن تلاش نمی‌کند. وقتی که سر از خاک بیرون آورد و روی زمین را زیبا کرد، معلوم می‌شود که چیست. در آن حالت، بدون شک آن را پرورش می‌دهند و از آن استفاده می‌کنند.

موش، اگرچه با مردم هم‌خانه است، چون موذی است، او را از خانه بیرون اندازند و در هلاک آن کوشند. اگرچه موش با مردم در یک خانه است و در یک‌جا هستند، اما چون موذی و آزار رساننده است او را از خانه بیرون می‌اندازند و در نابودی آن می‌کوشند.